

Læs mere om udgivelsen på shop.karnovgroup.dk

H. G. CARLSEN

DANSK
FUNKTIONÆR
RET

9. UDGAVE

VED
DANIELLE BUHL
JEPPE HØYER JØRGENSEN

 KARNOV
GROUP

Læs mere om udgivelsen på shop.karnovgroup.dk

H. G. Carlsen ved Danielle Buhl og Jeppe Høyer Jørgensen

Dansk Funktionær Ret

9. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2018

ISBN 978-87-619-4054-4

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed

Sats og tryk: AKAPRINT a/s, Aarhus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Alle rettigheder forbeholdes.

Indhold

Funktionærloven	15
<i>1. Kapitel. Indledning</i>	
I. Grundtræk af udviklingen før funktionærloven	23
II. Funktionærlovgivningens tilblivelse	26
III. Fremstillingens genstand.	30
<i>2. Kapitel. Nogle grundprincipper</i>	
I. Ufravigelighedsprincippet (FUL § 21)	33
A. Funktionærgoder kan ikke opgives ved aftale (33) 1. Aftalens tids- punkt (33) a. Aftaler under ældre lov (34) b. Aftaler om vilkårsæn- dringer (34) c. Aftaler om aktuelle situationer under ansættelsen (35) d. Aftaler i forbindelse med fratrædelse (36) 2. Nærmere om afta- len (37) 3. Forholdet til aftaleloven (38) 4. Bestemmelsens anvendel- sesområde (39)	
B. Aftaler, der ikke er til ugunst for funktionæren (41)	
C. FUL § 21, stk. 2 (43)	
D. Virkningen af lovstridige aftaler (43)	
II. Anciennitetsprincippet	44
A. Begyndelsestidspunktet (44)	
B. Ophørstidspunktet (46)	
C. Suspension af anciennitetserhvervelse (47)	
<i>3. Kapitel. Funktionærlovens generelle område</i>	
I. Funktionærlovens stedlige område	49
II. Funktionærlovens område i tidsmæssig henseende	53
III. Tjenestestilling som grundbetingelse for lovens anvendelse.	54
A. Kravet om tjenestestilling (54) 1. Direktører og lignende (56) 2. Be- styrelsesmedlemmer i selskaber (58) 3. Repræsentanter m.v. (59) 4. Andre ansættelsesforhold (61) 5. Andre kriterier for tjenestefor- hold (63)	
B. Krav til arbejdsydelsens omfang (66)	
C. Undtagne tjenestestillinger (69)	
D. Andre undtagelser? (70)	

Indhold

4. Kapitel. Funktionærlovens specielle område

I.	Indledning	71
II.	FUL § 1, stk. 1 a	72
	A. Køb eller salg (73) 1. Butiksekspedition (73) 2. Restaurationspersonale og lignende (75) 3. Andet salgspersonale (77)	
	B. Kontorarbejde (77) 1. Almindeligt kontorarbejde (77) 2. Andre former for kontorarbejde (79)	
	C. Lagerekspedition (80)	
III.	FUL § 1, stk. 1 b	81
	A. Teknisk bistandsydelse (82)	
	B. Klinisk bistandsydelse (83)	
	C. Tilsvarende arbejde (84)	
IV.	FUL § 1, stk. 1 c	85
	A. Indledning. Arbejdsrettens lederbegreb (85)	
	B. Funktionærlovens lederbegreb (86) 1. Arbejdsledelsens tidsmæssige omfang (86) 2. Arbejdslederarbejde (87) a. Overordningsforholdet (87) b. Ansættelses- og afskedigelsesbeføjelse (89) c. Regnskabsmæssige og lignende opgaver (90) 3. Nogle bevisspørgsmål (91)	
V.	Betroede stillinger uden for funktionærlovens område	92
	A. Aftaler om lovens anvendelse (93)	
	B. Aftale foreligger ikke (95)	

5. Kapitel. Aftaler om funktionærforhold

I.	Funktionærforholdets stiftelse	98
	A. Aftale (98) 1. Form (98) 2. Ansættelsesbevis (99) 3. Habilitet (102) 4. Kompetence (104)	
	B. Stiltiende stiftelse (104)	
	C. Kontraheringspligt? (105)	
	D. Nærmere om aftalen og dens ikrafttræden (105) 1. Hvornår foreligger bindende aftale? (105) 2. Betinget ansættelse (106) 3. Tiltrædelsen (107)	
II.	Aftalens forståelse og forudsætninger.	110
	A. Fortolkning og udfyldning (110)	
	B. Svigtende forudsætninger (112) 1. Problemet (112) 2. Forudsætninger for ansættelsen (113) 3. Forudsætninger, der brister senere (117) 4. Virkninger af bristende forudsætninger (118)	
III.	Ugyldighed	118

6. Kapitel. Funktionærens pligter

I.	Indledning	120
II.	Arbejdsforpligtelsen	121

A.	Indhold (121) 1. Det aftalte arbejde (121) a. Arbejdets art (121) b. Arbejdets kvalitet (125) c. Personlig udførelse (125) 2. Arbejdsstedet (126) 3. Arbejdstiden (128) 4. Den fulde arbejdskraft? (132)	
B.	Undtagelser fra arbejdsforpligtelsen (134) 1. Sygdom (135) a. Hovedreglen (135) b. Undtagelsesbestemmelser (146) 2. Graviditet (149) 3. Værnepligt (153) a. Fælles regler om alle indkaldelser uden for værnepligtsorlovsloven (155) b. Særlige regler om første indkaldelse uden for værnepligtsorlovsloven (156) c. Særlige regler om senere indkaldelser (157) d. Lønkravet (158) 4. Ferie (159) 5. FUL § 16 (159) 6. Arbejds miljørepræsentanter m.v. (160) 7. Adoption (161) 8. Anden orlovslovgivning (161) 9. Findes der andre tilfælde? (161)	
III.	Lydighedspligten	164
A.	Formel afgrænsning (164)	
B.	Indholdsmæssig afgrænsning (165)	
IV.	Troskabspligten	166
A.	Almindelig omsorgspligt for arbejdsgiverens interesser (166)	
B.	Tavshedspligt (167)	
C.	Respektpligt (169)	
D.	Sandhedspligt (170)	
V.	Pligter med hensyn til egne forhold	170

7. Kapitel. Funktionærens rettigheder

I.	Vederlagskravet	173
A.	Betalingen (174) 1. Betalingstid (174) 2. Betalingssted og -måde (175)	
B.	Variable lønformer (178) 1. Aflønning efter driftsresultat (179) a. Tantieme (bonus) af omsætning (179) b. Tantieme (bonus) af overskud (180) 2. Aflønning efter arbejdsresultat (183) a. Provision (FUL § 9) (183) 1°. Garanteret minimumsprovision (185) 2°. Ret til forskudsprovision (185) 3°. Særligt om forskud til udlæg og omkostninger (186) 4°. Har repræsentanten krav på rejse? (187) 5°. Opgørelse af provisionskonto (187) b. Anden aflønning efter arbejdsresultat (bonus) (189) 3. Vilkårige løntillæg (gratiale m.v.) (190) 4. Tantieme, gratiale og lignende ydelser (FUL § 17 a) (191) a. FUL § 17 a (191) b. Praksis (194) 1°. Terminologien (194) 2°. Grundlaget for udbetalingerne (195) 3°. Sammenligning med den faste løn (197) 4°. Formålet (198) 5°. Arbejdsgiverens praksis (198) 6°. Omstændighederne ved fratrædelsen (199) 7°. Udmålingen (199) c. Aktiebaserede ordninger (201) 1° Generelt (201) 2°. Aktieoptioner m.v. (201) 3°. Medarbejderaktieordninger (203) d. Konklusioner (204)	
C.	Lønkravet under lovligt forfald (206)	
D.	Vederlag i andet end penge (209) 1. Kost og logi (209) 2. Tjenesteboelig (210) 3. Andet (210)	
E.	Refusion af udlæg (211)	
II.	Krav på arbejde?	211

Indhold

A. I almindelighed (211)	
B. Særligt om variabelt lønnede (212)	
III. Ret til frembringelser?	213
IV. Rettigheder af personlig art	218
A. Personlig sikkerhed (218)	
B. Sømmelig behandling (219)	
C. Standsmæssig behandling (219)	
D. Ligestillingsprincip? (221)	
E. Krav på diskretion (221)	
V. Tjenestest.	222
VI. Tilbageholdsret	223

8. Kapitel. Misligholdelse

I. Indledning	226
II. Arbejdsgiverens misligholdelse	228
A. Almindelige bemærkninger (228)	
B. Misligholdelse med hensyn til vederlagsforpligtelsen (229) 1. Almindelige tilfælde (229) 2. Insolvens, konkurs og lignende (232) a. Insolvens (232) b. Konkurs m.v. (233) 1°. Konkursens virkning for tjenesteforholdet (233) 2°. Retsstillingen i øvrigt (235)	
C. Uberettiget afvisning og bortvisning (241)	
D. Krænkelser af funktionærens personlige rettigheder (243)	
E. Funktionærens erstatningskrav (246) 1. Almindelige synspunkter (246) 2. Minimalerstatning (248) 3. Erstatning ud over minimalerstatningen (251) a. Reduktion for indtægt (251) b. Pligt til tabsbegrænsning (252) c. Erstatningsberegningen i særlige tilfælde (254) d. Bevisbyrdespørgsmål (254) 4. Erstatning på andet grundlag end FUL § 3 (255) 5. Erstatningskravets retlige karakter (258)	
F. Stillingen, når arbejdsgiveren ikke modtager arbejdsydelsen (fordringshavermora) (259) 1. Situationen er af midlertidig karakter (260) 2. Definitiv tjenestefritagelse (fritstilling) (260)	
III. Funktionærens misligholdelse	265
A. Almindelige bemærkninger (265)	
B. Misligholdelsestilfælde (267) 1. Misligholdelse af arbejdsforpligtelsen (267) a. Stillingen tiltrædes ikke (udeblivelse) (268) b. Definitiv bortgang (269) c. Dagevis fravær (269) d. Arbejdsstedet forlades i utide (272) e. For sent fremmøde (273) f. Utilstrækkelig arbejdsindsats – bierhverv (274) g. Sløseri og fejl ved arbejdets udførelse (274) h. Uegnethed (277) i. Spiritusnydelse og stofmisbrug (277) 2. Misligholdelse af lydighedspligten (279) 3. Misligholdelse af troskabspligten (280) a. Manko og andre uregelmæssigheder (280) 1°. Manko (281) 2°. Retsstridig tilegnelse (282) b. Misligholdelse af sandhedspligten (284) c. Anden illoyalitet (286) d. Voldelig adfærd og respektstridighed (bortset fra lydighedsnægtelse) (288) e. Konkurrencehandling og lignende (290) f. Andre former for utro-	

- skab (293) 4. Forseelser med hensyn til egne forhold (294) 5. Aftaler om udvidelse af det traditionelle misligholdelsesbegreb (294)
- C. Virkninger af funktionærens misligholdelse (295) 1. Forholdsmæssigt afslag (295) 2. Hævebeføjelsen (296) 3. Erstatningsbeføjelsen (296)
- D. Nogle forudsætninger for misligholdelsesbeføjelser (299) 1. Advarsel (299) 2. Misligholdelse skal påberåbes uden ugrundet ophold (301) 3. Begrundelsen som bortvisningsforudsætning (303) 4. Arbejdsgiverens procedure som bortvisningsforudsætning (305)

9. Kapitel. Funktionærforholdets ophør

- I. Opsigelse 306
- A. Funktionærlovens hovedregler om varsel (306) 1. De ordinære varsler (306) a. Opsigelse fra funktionærens side (307) b. Opsigelse fra arbejdsgiverens side (307) 2. Legale ændringer i opsigelsesretten (308) a. FUL § 6, stk. 3 (309) b. FUL § 7, stk. 2 (310) c. Force majeure og lignende (310) d. Forlænget opsigelsesvarsel (311) 1°. Tjenesteboligreglen (311) 2°. Ferielovens § 16, stk. 1 (312)
- B. Aftalefrihedens resterende område (314) 1. Prøvetid (314) a. Aftalen (314) b. Virkningen (315) 2. Midlertidigt arbejde (317) 3. Tidsbegrænset ansættelse (319) 4. Opgavebegrænset arbejde (322) 5. Aftaler om forkortet varsel (bortset fra sygdom) (323) 6. Forkortet varsel i sygdomstilfælde (120-dages reglen) (325) 7. Lovlig arbejdsstandsning (330) 8. Opsigelse af dispensationer (332) 9. Forlænget opsigelsesvarsel (333) a. FUL § 2, stk. 6, 2. pkt. (333) b. Aftale om uopsigelighed (334) c. Aftaler om opsigelsestidspunkt (335)
- C. Opsigelsens tidspunkt, form og indhold (335) 1. Hvornår skal opsigelse meddeles? (335) 2. Hvornår kan opsigelse afgives? (337) 3. Opsigelsens form (338) a. Skriftlighedskravet (338) b. Krav om udtrykkelighed (341) c. Afskedigelser af større omfang (342) 4. Opsigelsens indhold (343) a. Ubetingethed (343) b. Angivelse af fratrædelsestidspunkt (344) c. Utvetydighed (345) d. Andre krav til opsigelsens indhold? (346) e. »Delvis« opsigelse (347)
- D. Opsigelsens virkning (349) 1. Virkninger, der indtræder straks (350) 2. Virkninger, der indtræder senere (350) 3. Tilfælde, hvor opsigelsen ikke får virkninger (351)
- E. Om ugyldig, ulovlig eller mangelfuld opsigelse (353) 1. Problemstilling (353) a. Manglen påberåbes ikke (353) b. Manglen påberåbes (358) 1°. Arbejdsgiveren bøjer sig (358) 2°. Arbejdsgiveren bøjer sig ikke (359) 2. Virkningen af den fastholdte, men mangelfulde opsigelse (359) a. Mangelfuld opsigelse som misligholdelse (359) b. Ugyldighed af mangelfuld opsigelse (360) 1°. Ugyldighed i medfør af andre retsområdets normer (360) 2°. Ugyldighed støttet på FUL (361) 3. Urimelig/usaglig opsigelse (FUL § 2 b) (362) a. Problemet (362) b. Grundreglen (364) 1°. Opsigelse begrundet i funktionærens forhold (367) 2°. Opsigelse begrundet i virksomhedens forhold (370) 3°. Bevisspørgsmål (374) c. Godtgørelsen (376) d. Kon-

Indhold

	klusioner (379) 4. Andre opsigelsesrestriktioner (380) a. Ligebehandlingsloven (380) b. Anden lovgivning (387) c. Forskelsbehandlingsloven (388) d. Lønmodtagerrepræsentanter m.v. (390) e. Masseafskedigelsesloven (391) f. Virksomhedsoverdragelsesloven (392)	
II.	Aftaler om ophør	392
	A. Anvendelse af funktionærlovens ugyldighedsregel (393)	
	B. Ugyldighed statueret på andet grundlag (394)	
	C. Konklusion (395)	
	D. Aftale om forringede vilkår (396)	
III.	Personskifte i funktionærforhold	396
	A. Grundsynspunkter (396)	
	B. Hvornår foreligger en relevant forandring i arbejdsgiverens identitet? (398) 1. Forandringens art (398) 2. Funktionærens forudsætninger (399)	
	C. Virkning af identitetsændring (400) 1. Almindelige regler (400) 2. FUL § 2, stk. 8 (401) a. Generelt (401) b. Forbliver tidligere sær-aftaler i kraft? (403) 1°. Gunstige særvilkår (403) 2°. Ugunstige særvilkår (404) 3. Virksomhedsoverdragelsesloven (404) a. Om overdragelsen (405) b. Om hæftelsen (409) c. Om rettigheder, der »bestod« (409) d. Konklusioner (410)	
IV.	Parternes død	411
V.	Degeneration	412
VI.	Umulighed	414
	A. Umulighed på arbejdsgiverens side (414)	
	B. Umulighed på funktionærens side (415)	
	C. Gensidig umulighed (416)	

10. Kapitel. Funktionærens ansvar

I.	Strafansvar	417
II.	Erstatningsansvar	417
	A. Almindelige bemærkninger (417)	
	B. Ansvar for manko (418)	
	C. Beskadigelse af arbejdsgiverens materiel (419)	
	D. Fejldispositioner (420)	
	E. Skade forvoldt på tredjemand (421)	

11. Kapitel. Funktionærforholdets virkninger ved og efter ansættelsens ophør

I.	Eftervirkninger af vederlagsberettigelsen	423
	A. Efterløn (FUL § 8) (423) 1. Dødsfaldet (423) 2. Dødsfald »i ansættelsestiden« (424) 3. De berettigede (425) a. Ægtefælles efterlønskrav (425) b. Børns efterlønskrav (426) 4. Udmåling og betaling (427) 5. Efterlønskravets stilling i konkurstilfælde (428)	
	B. Fratrædelsesgodtgørelse (FUL § 2 a) (429)	

C.	Sygedagpenge efter fratrædelsen (435)	
D.	Efterbolig (435)	
E.	Ledighedsgodtgørelse (437)	
II.	Eftervirkninger af troskabspligten	438
A.	Lov om forretningshemmeligheder (438) 1. Hemmelighedens karakter (438) 2. Krænkelsens karakter (440) 3. Krænkelsens retsfølger (441)	
B.	Konkurrence- og kundeklausuler m.v. (441) 1. Indledning (441) 2. Konkurrence- og kundeklausuler indgået mellem 15. juni 1999 og 1. januar 2016 (443) a. Konkurrenceklausuler (§ 18) (443) b. Betroethed som gyldighedsbetingelse (445) c. Konkurrenceklausulens ugyldighed efter aftl. §§ 36 og 38, stk. 1 (447) d. Konkurrenceklausulens uvirksomhed (aftl. § 38, stk. 2) (449) 1°. Funktionæren siges op (449) 2°. Funktionæren siger op (450) e. Virksomheden afhændes (451) f. Særligt om konkurrenceklausuler indgået før 15. juni 1999 (452) g. Kompensation (454) h. Kundeklausuler indgået mellem 15. juni 1999 og 1. januar 2016 (FUL § 18 a) (458) 3. Konkurrence- og kundeklausuler indgået 1. januar 2016 eller senere (460) a. »helt særlig betroet stilling« (461) b. »skriftlig oplysning« (461) c. 6 måneders-kravet (462) d. Kompensation (463) e. Opsigelsesregler (464) g. Kundeklausuler (465) h. Jobklausuler (466) 4. Andre klausuler (467) 5. Bemærkninger til systemet (467) 6. Konventionalbod (468)	
C.	Videregående følger af troskabspligten (markedsføringslovens § 3) (470)	
III.	Andre virkninger	473

12. Kapitel. Forskellige forskrifter

I.	Organisations- og forhandlingsretten	474
A.	Organisationsretten (474)	
B.	Forhandlingsretten (476)	
	1. Formelle forhandlingsregler (476)	
	2. Forhandlingernes indhold og resultat (478)	
C.	Forhandlingspligt i særlige tilfælde (479)	
II.	Depositum	480
III.	Averteringsregler	480
IV.	Processuelle spørgsmål	482
	Forkortelser	485
	Litteraturliste	489
	Lovhenvisninger	492

Indhold

Domsregister	494
Stikordsregister	522